

וכדבריהם פסק בשו"ע תרע"א סעיף ה'.

אם היה דר בעליה ואין לו אפשרות להניחה בפתח חצירו — מניחה מבפנים, בחלון הסמוכה לרשות הרבים.

ובשעת הסכנה, שגזרו הפרסיים שלא ידליקו נר אלא רק בבית העבודה זרה שלהם — מניחה על שולחנו, ודיו בזה, ויצא ידי חובת המצוה.

אמר רבא: המדליק נר חנוכה בביתו, צריך להדליק גם נר אחרת כדי להשתמש לאורה. רש"י כתב שמדליקה כדי לעשות היכר בדבר. [ובביאור הלכה ס"י תרע"א סעי' ה' ביאר כוונת רש"י שאף אם אינו רוצה להשתמש לאורה צריך לעשות נר אחר שיהיה היכולת בידו להשתמש לאורה ועל ידי זה יהיה ניכר שהנר הראשון של מצוה].

ואי איכא מדורה של אש — לא צריך להדליק נר נוסף.

ואי האי גברא אדם חשוב הוא שאין דרכו להשתמש לאור מדורה, אף על גב דאיכא מדורה בביתו צריך להדליק נר אחרת כדי שיהיה ניכר שהאחת של מצוה.

מאי חנוכה? על איזה נס קבעו את ימי החנוכה?

דתנו רבנן: ככ"ה בחודש כסליו יומי דחנוכה — תמניא אינון [שמונה ימים הם], דלא למספד בחון על מת [ודלא להתענות בהון]. [הגרא לא גרס תיבות אלו].

והנס שהיה: שכשנכנסו יוונים להיכל המקדש, טמאו כל השמנים שהיו בהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בהצנע, והיה חתום בחותמו של כהן גדול, וניכר היה שלא נגעו בפך שמן זה.

ובאותו פך, לא היה בו כמות של שמן מספקת אלא להדליק את המנורה יום אחד. ונעשה בו נס⁽¹⁸⁾ והדליקו ממנו שמונה ימים,

לפסוק כבית הלל אלא רק בדין.

18. הפני יהושע הקשה מדוע היו צריכים לנס השמן והרי טומאה הותרה בציבור, והיו יכולים להדליק בשמן טמא?

והאריכו כל האחרונים לדון וליישב בקושיא זו, ובשדי חמד דחה את קושיתו, והוכיח שאין בטומאת זב דין טומאה הותרה בציבור, והיה אסור להדליק בשמן, כיון שנטמא בטומאת זבין. אמנם הר"ן כתב, שהשמן שנמצא ודאי לא היה טמא טומאת זב, כיון שברור שאם היו מוצאים אותו, היו שוכרים אותו לראות אם יש בו מרגליות או זהב, וזה שהניחוהו האויבים חתום, סימן ברור היה בזה לישראל ששמן זה

על הימים הנכנסים והיוצאים, כי טוברים הרואים שכך הוא מנין בני הבית, והגר"א הבין שלכן הגמ' מביאה את המעשה של ב' זקנים להראות שטעמם של ב"ה וב"ש הוא מצד פרי החג, או מצד מעלין בקודש, אבל לא מטעם ימים הנכנסים והיוצאים, וממילא נפלה ראיית התוס' ונמצא הדין שראוי לכל אחד להדליק בפני עצמו, וזו דעת הרי"ף.

וכתב הביאור הלכה, ולולי דברי קדשו היה אפשר לומר שהרי"ף הביא את המעשה לחדש לנו שזה לא נכלל מדין הכללי שהלכה כבית הלל, כי הנה מצאנו כאן זקן אחד שגם לאחר שנפסקה כבר ההלכה כבית הלל, הוסיף לנהוג כבית שמאי, ומוכח שעל הידור בלבד אין חובה